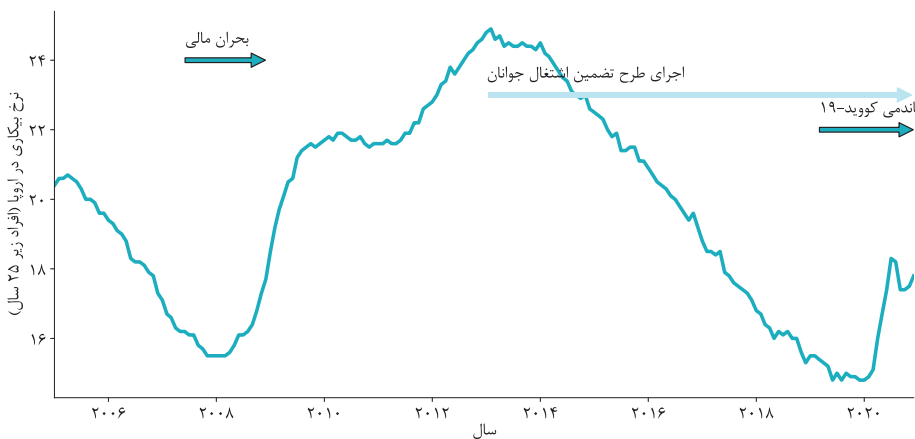

اتحادیه اروپا چگونه توانست نرخ بیکاری جوانان را طی هفت سال به شدت کاهش دهد و چرا این نرخ مجدداً در حال افزایش است؟

مشاغل ایجاد شده در سال‌های اخیر جوانان اروپایی را در مقابل بحران‌ها تاب‌آور نکرده و پاندمی کووید-۱۹ آنان را بیش از پیش آسیب‌پذیر کرده است.

نرخ بیکاری جوانان در اروپا (۲۰۰۶-۲۰۲۰)

نرخ بیکاری جوانان در اتحادیه اروپا پس از بحران مالی سال ۲۰۰۷-۸ افزایش یافت و در حوالی سال ۲۰۱۳ به بیش از ۲۴ درصد رسید. با اجرای طرح «اطمینان برای جوانان» در جهت حمایت از اشتغال جوانان، نرخ بیکاری جوانان طی هفت سال به ۱۵ درصد کاهش یافت. اما سیاست‌های اعمال شده برای کاهش بیکاری از پایداری لازم برخوردار نبودند و این نرخ از سال ۲۰۲۰ و با شیوع ویروس کووید-۱۹ مجدداً رشد یافته است.

مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، به تازگی گزارشی درباره ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی جوانان ۱۵-۲۵ ساله منتشر کرده است که نشان می‌دهد نرخ حداقل ۲۵ درصدی بیکاری جوانان در سال‌های اخیر این مسئله را به یکی از بزرگترین چالش‌های دولت و نگرانی‌های مردم تبدیل کرده است. در راستای مرور تجربیات بین‌المللی، این شماره به ارزیابی تجربه اخیر اتحادیه اروپا در کاهش نرخ بیکاری جوانان می‌پردازد و جزئیات و چالش‌های اجرایی این برنامه کلان‌مقیاس را بررسی می‌کند.

دولت‌ها بعضاً در راستای حل مشکل بیکاری جوانان، به خصوص در میانه بحران و پس از آن، به عنوان آخرین حربه در مقام کارفرما وارد بازار کار شده (employer of the last resort) و به اجرای برنامه‌های اشتغال عمومی می‌پردازند (گزارش ۱۶ به طور مفصل به این برنامه‌ها پرداخته است). اما در کنار این برنامه‌ها، با به جای آن‌ها، اتحادیه اروپا در راستای حل چالش بیکاری جوانان و در چارچوب نظام حمایت اجتماعی به مداخلاتی محدودتر اما بلندمدت‌تر روی آورد. این نوع مداخلات عمدتاً تمرکز را بر تشویق کارفرمایان به استخدام نیروی جوان (تحریک تقاضا) و آماده کردن جوانان برای بازار کار (مدیریت عرضه) می‌گذارند. از نمونه‌های متأخر و کلان‌مقیاس این مداخلات طرح «اطمینان برای جوانان» (Youth Guarantee) اتحادیه

هدف اصلی طرح اطمینان برای جوانان، تضمین یکی از چهار موقعیت (۱) اشتغال، (۲) ادامه تحصیل، (۳) کارآموزی یا (۴) کارورزی برای همه جوانان زیر ۲۵ ساله‌ای است که با اتمام ترک تحصیلات رسمی در دوره بیکاری به سر می‌برند.

طرفی تغییرات ساختاری و سیاست‌های ریاضتی امنیت شغلی را پایین آورده و از طرف دیگر تضعیف نظام‌های حمایت اجتماعی آسیب‌پذیری گروه‌های حاشیه‌ای را بیش از پیش افزایش داده است.

چگونه می‌توان در عین کاهش بیکاری از پایداری این نوع برنامه‌ها اطمینان حاصل کرد؟ پاسخ کنفدراسیون اتحادیه‌های کارگری اروپا به این سوال، گفت‌وگوهای سه جانبه است. در واقع، به پیشنهاد این کنفدراسیون تغییرات پایدار بازار کار بدون وجود اتحادیه‌های منسجم کارگری ممکن نخواهد بود.

در سال ۲۰۱۶، به طور مثال، از مجموع ۷.۳ میلیون نفری که از پوشش برنامه «اطمینان برای جوانان» خارج شدند، برای ۴۸٪ موقعیت کاری فراهم شده و ۱۲٪ در موقعیت‌های کارورزی و کارآموزی شروع به کار کرده‌اند.

اروپاست که نقد و بررسی آن موضوع گزارش حاضر است. هدف از اجرای این برنامه‌ها تضمین یکی از چهار موقعیت (۱) شغلی، (۲) ادامه تحصیل، (۳) کارآموزی یا (۴) کارورزی برای همه جوانان زیر ۲۵ ساله‌ای است که در دوره بیکاری یا پایان/ترک تحصیلات رسمی به سر می‌برند.

این برنامه گرچه در ابتدا موفق ارزیابی شد، و در کنار کاهش اثرات بحران اقتصادی توانست نرخ بیکاری را از ۲۴ به ۱۵ درصد برساند، اما این موفقیت پایدار نماند. جوانان در واقع تاب‌آوری لازم را برای مقابله با بحران نداشتند و به محض وقوع بحران بعدی، یعنی پاندمی کووید-۱۹، آسیب‌پذیرترین گروه‌ها مجدداً بیش و پیش از همه تحت فشار قرار گرفتند.

با وجود کاهش قابل ملاحظه نرخ بیکاری پیش از پاندمی، ارزیابی‌ها نشان می‌دهند که مشاغل موقت، قراردادهای بی‌ثبات، خوداشتغالی اجباری، مشاغل کم‌درآمد، فقدان حمایت‌های اجتماعی اساسی و تبعیض سنی و جنسیتی، وضعیتی معمول برای میلیون‌ها جوان اروپایی است. از

کرونا، نیروی کار و حمایت اجتماعی

گزارش بیستم | ۲۵ اسفند ۱۳۹۹

ارزیابی طرح «اطمینان برای جوانان» اتحادیه اروپا: چرا نرخ بیکاری جوانان اروپایی مجدداً افزایش پیدا کرد؟

یکی از چهار موقعیت مذکور را برای جوانان فراهم کنند. اگرچه حداکثر سن برای واجدین شرایط ۲۵ سال است، تقریباً نیمی از کشورهای عضو محدودیت سنی را بعضاً تا ۳۰ سال، بالا برده‌اند.

جزئیات اجرایی طرح «اطمینان برای جوانان» با شرایط ملی، منطقه‌ای و محلی تطبیق یافته و علاوه بر تضمین یکی از چهار موقعیت پیشنهادی خدمات دیگری نیز به جوانان ارائه می‌شود: از جمله مشاوره شغلی، مهارت‌سنجی و صحت‌سنجی آموزش‌های پیشین و راهنمای کاربایی، با برنامه‌های خاص برای افراد دارای معلولیت.

کدام دستگاه مجری برنامه «اطمینان برای جوانان» است؟

ادارات خدمات اشتغال عمومی (Public Employment Services) در کل اتحادیه مسئولیت اجرای طرح‌های «اطمینان برای جوانان» را به عهده دارند، اما اجرای این طرح بر رویکردی «شراکت محور» (partnership-based) مبتنی است. در این راستا، اغلب این ادارات در همکاری نزدیک با طیف گسترده‌ای از شرکای بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی کار می‌کنند و از گروه‌های متخصص و مشاور برای راهنمایی جوانان برخوردارند.

پایش و ارزیابی طرح‌های «اطمینان برای جوانان»: آیا طرح «اطمینان برای جوانان» کارآمد و اثربخش بوده است؟ از سال ۲۰۱۴، یعنی زمانی که اجرای طرح «اطمینان برای جوانان» آغاز شد، هر ساله حداقل ۵ میلیون جوان در این برنامه ثبت‌نام کرده‌اند. در سال ۲۰۱۶، به طور مثال، از

بیکاری، تاب‌آوری جوانان را در شرایط بحرانی افزایش داد. در ادامه به معرفی جزئیات طرح «اطمینان برای جوانان» اروپایی پردازیم و پس از آن نگاهی گذرا به وضعیت اشتغال جوانان در ایران خواهیم داشت.

طرح «اطمینان برای جوانان»: اهداف و معیارهای احراز صلاحیت

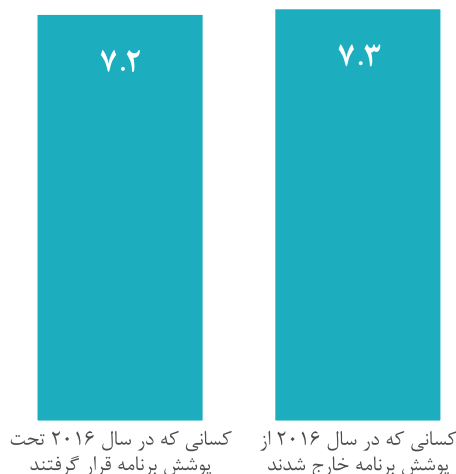
هدف اصلی طرح «اطمینان برای جوانان»، تضمین یکی از چهار موقعیت (۱) اشتغال، (۲) ادامه تحصیل، (۳) کارآموزی یا (۴) کارورزی برای همه جوانان زیر ۲۵ ساله‌ای است که با اتمام/ترک تحصیلات رسمی در دوره بیکاری به سر می‌برند. دوره‌های کارآموزی و کارورزی تفاوت‌هایی با یک‌دیگر دارند، از جمله اینکه مدت‌زمان دوره‌های کارورزی نسبت به دوره‌های کارآموزی طولانی‌تر است و می‌تواند تا ۴ سال ادامه داشته باشد (طول مدت دوره‌های کارآموزی معمولاً بین چند هفته تا یک سال است). هم‌چنین دوره‌های کارورزی بیشتر مطابق با قوانین بازار کار هستند تا دوره‌های کارآموزی. کشورهای عضو با شروع اجرای این طرح تضمین کردند که ظرف حدود چهار ماه

اعطای یارانه دستمزد، معافیت‌های مالیاتی و ارائه کمک‌هزینه جابجایی از جمله اقدامات دولت‌ها برای تشویق جوانان و کارفرمایان به شرکت در طرح‌های «اطمینان برای جوانان» هستند.

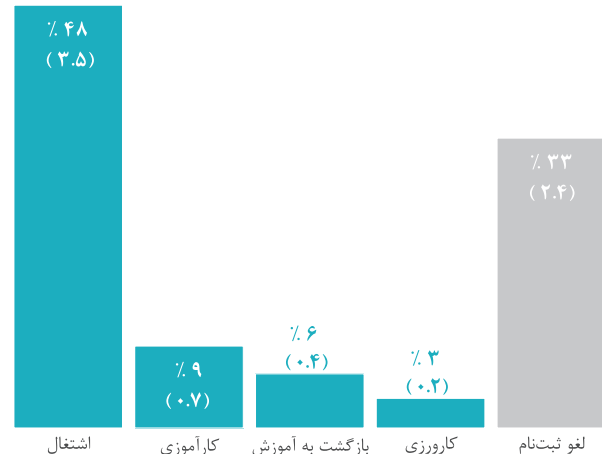
همان‌طور که در نمودار صفحه ۱ مشاهده کردیم، پس از اجرای طرح «اطمینان برای جوانان» و کاهش تدریجی اثرات بحران اقتصادی ۲۰۰۷-۸، نرخ بیکاری جوانان در اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۳ به طور پیوسته در حال کاهش بود، اما امروز و در میانه پاندمی وضعیت در حال تغییر است. تقریباً پنج سال پس از آغاز بحران مالی و اقتصادی، تا سال ۲۰۱۳، نرخ بیکاری جوانان به رقم بی‌سابقه ۲۴٪ در اتحادیه اروپا و بیش از ۵۰٪ در برخی کشورهای عضو رسیده بود و ۷.۵ میلیون نفر از جوانان اروپایی، نیت (NEET)، یعنی جمعیت خارج از چرخه کار و تحصیل) محسوب می‌شدند. گرچه برخی کشورهای اروپایی مانند آلمان و سوئد پیش از سال ۲۰۱۳ طرح‌های جامعی برای حمایت از اشتغال جوانان داشتند، رشد بی‌سابقه نرخ بیکاری باعث شد اتحادیه اروپا طرح «اطمینان برای جوانان» یا Youth Guarantee را در سال ۲۰۱۳ تصویب کرده و کلیه کشورهای عضو را ملزم به اجرای آن کند. اجرای این طرح، در کنار کاهش اثرات بحران اقتصادی، نرخ بیکاری جوانان را تا ۱۵٪ کاهش داد.

حال، دوازده سال پس از آغاز بحران مالی، افراد جوان بار دیگر در وضعیت دشواری قرار گرفته‌اند و انتظار می‌رود که امروز و در اثر پاندمی کرونا نرخ بیکاری جوانان در اروپا و جهان از سال‌های پس از بحران مالی ۲۰۰۷-۸ نیز پیشی بگیرد. افراد جوان، به خصوص زنان، اغلب در بخش‌های اقتصادی و صناعی کار می‌کنند که به‌طور ویژه‌ای در برابر همه‌گیری کووید-۱۹ آسیب‌پذیرند؛ با کارهای پاره‌وقت و غیررسمی و قراردادهای فصلی بی‌ثبات. امروز اتحادیه اروپا بایستی با بازبینی طرح‌های «اطمینان برای جوانان» به این سوال پاسخ دهد که چگونه می‌توان ضمن کاهش نرخ

نرخ ورود و خروج جوانان به/از برنامه «اطمینان برای جوانان»

موقعیت جوانان پس از خروج از برنامه «اطمینان برای جوانان»

اصلاحات ساختاری - که امروزه با عنوان اقدامات ریاضتی شناخته می‌شود - در طول دوره بحران مالی و پس از آن، به انعطاف‌پذیری بیش از حد بازار کار، تضعیف نظام‌های حمایت اجتماعی و نهادهای چانه‌زنی جمعی انجامید و تاب‌آوری جوانان را در مقابل بحران کاهش داد.

تعریف دوره جوانی: کدام گروه‌های سنی در دسته جوانان قرار می‌گیرند؟

مطابق با تعریف استاندارد که سازمان ملل بیش از ربع قرن پیش از این ارائه کرده است، «دوره جوانی» منحصرأً بازه سنی بین ۱۵ تا ۲۴ سال را دربرمی‌گیرد. این تعریف سنتاً برای مشخص کردن دوره گذار از کودکی به بزرگسالی به کار می‌رفت و یکی از جنبه‌های این گذار خروج از تحصیل تمام‌وقت و ورود به اشتغال تمام‌وقت بود.

باین‌حال، سن معمول برای خروج از دوره تحصیل و ورود به بازار کار در طول دو دهه اخیر تغییر یافته است. امروزه کودکان بیشتری به مدرسه می‌روند و جوانان بیشتری وارد دانشگاه می‌شوند. در کشورهای کم‌درآمد و با درآمد متوسط، ۱۰ درصد از مردان و زنان جوان در سن ۲۵ سالگی همچنان به تحصیل تمام‌وقت مشغول هستند و ۵ درصد از آن‌ها در طول دهه سوم زندگی خود هم‌چنان در حال تحصیل‌اند. به‌علاوه ورود اکثریت جوانان به اشتغال تا سن ۲۴ سالگی طول می‌کشد. در این میان سن ورود جوانان به بازار کار بنا به جنسیت آن‌ها متفاوت است. در این کشورها نیمی از مردان جوان تا سن ۲۳ سالگی شاغل می‌شوند در حالی که سن ورود به بازار کار برای نیمی از زنان ۲۹ سال است.

امروزه جوانان نه تنها مدت زمان بیشتری را صرف تحصیل می‌کنند، بلکه ورود آن‌ها به بازار کار نیز دیرتر به وقوع می‌پیوندد. بنابراین امروزه بایستی در تعریف دوره جوانی بازه سنی آن را کمی گسترش دهیم تا این دوره گروه سنی ۲۵ تا ۲۹ سال را نیز دربرگیرد. در ایران نیز برای اجرای برنامه‌هایی برای کاهش بیکاری جوانان، بایستی بازه سنی معمول اتمام تحصیل تمام‌وقت و ورود به اشتغال تمام‌وقت در میان جوانان را با در نظر گرفتن عواملی چون تفاوت‌های مردان و زنان، تفاوت شهر و روستا، کلان‌شهرها و شهرهای کوچک و تفاوت نرخ بیکاری جوانان در مناطق مختلف محاسبه کنیم.

مجموع ۷.۴ میلیون نفری که از پوشش برنامه خارج شدند، برای ۴۸٪ موقعیت کاری فراهم شده، ۱۲٪ در موقعیت‌های کارورزی و کارآموزی شروع به کار کرده‌اند و حدود ۶٪ بازگشت به تحصیل داشته‌اند. ۳۳٪ باقی‌مانده نیز به دلایلی چون بیماری، زایمان، تغییر مکان، عدم شرکت در مصاحبه یا نپذیرفتن هیچ یک از موقعیت‌های پیشنهاد شده در یک بازه زمانی مشخص لغو ثبت نام شده‌اند.

ارزیابی‌ها نشان می‌دهند بیشتر دولت‌ها قادر نبوده‌اند در مدت زمان تعیین شده (حدود ۴ ماه) یکی از چهار موقعیت فوق را برای جوانان تضمین کنند و بیشتر شرکت‌کنندگان مجبور شدند مدت زمان بیشتری منتظر بمانند. اما نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که نزدیک به نیمی از جوانانی که با موفقیت از برنامه خارج شده‌اند، ۶ ماه پس از خروج از طرح در وضعیت بهتری قرار داشته‌اند.

باید توجه داشت که از ابتدا ارزیابی کیفیت موقعیت‌های پیشنهادی یکی از وظایف دولت‌های اروپایی بوده و موقعیت‌های پیشنهادی بخش‌های خصوصی و دولتی در صورت بی‌کیفیت بودن از شمول برنامه خارج شده است. به طور مثال دولت فنلاند در سال ۲۰۱۸ تصمیم گرفت که کارآموزی یا کارورزی‌های کمتر از ۲۸ روز را، در صورتی که اشتغال بلندمدت و باکیفیت را تضمین (یا تضمین مشروط) نکنند، از شمول طرح‌های «اطمینان برای جوانان» خارج کند.

کیفیت پایین مشاغل ایجادشده

اگرچه تا زمان آغاز همه‌گیری کووید-۱۹ تعداد جوانان بیکار به‌طور پیوسته رو به کاهش بود، ارزیابی‌ها هشدار می‌دهند که بسیاری از این جوانان وارد مشاغل بی‌کیفیت شده‌اند. محققان نشان داده‌اند که مشاغل موقت، قراردادهای بی‌ثبات، خوداشتغالی اجباری، مشاغل کم‌درآمد، فقدان حمایت‌های اجتماعی اساسی و حتی تبعیض سنی، وضعیتی معمول برای میلیون‌ها جوان اروپایی است. در سال‌های پس از بحران مالی، چنین فرض می‌شد که در بستر بازبازی اقتصادی، فرصت‌های اشتغال وجود دارند، اما جوانان مهارت‌ها و قابلیت‌های لازم برای اشتغال را ندارند؛ از همین رو تمرکزها به عرضه نیروی کار و قابلیت اشتغال نیروی کار جوان معطوف گشت. اما مسئله بیش از آن که عرضه باشد، تقاضا بود: پس از بحران سال ۲۰۰۸ شرکت‌ها عمدتاً تصمیم گرفتند تعداد محدودتری نیرو و آن‌هم با قراردادهای موقتی استخدام کنند. اصلاحات ساختاری - که امروزه با عنوان اقدامات ریاضتی شناخته می‌شود - در طول دوره بحران مالی و پس از آن، به انعطاف‌پذیری بازار کار، تضعیف نظام‌های حمایت اجتماعی و نهادهای چانه‌زنی جمعی انجامید. در واقع پژوهش‌ها نشان می‌دهند که این اقدامات ریاضتی ماهیت مشاغل را به خصوص برای جوانان، بی‌ثبات‌تر کردند و در شرایط کنونی و پس از وقوع همه‌گیری کووید-۱۹، این وضعیت در حال تکرار است.

از طرف دیگر، در برخی، اگرچه نه در همه کشورهای عضو، ارائه موقعیت‌های شغلی (به عنوان یکی از چهار گزینه) به سرعت کنار گذاشته شد و در برخی موارد، مداخلات تنها به پیشنهاد برنامه‌های کارآموزی محدود شدند. آمارهای گمراه‌کننده از نرخ جوانان نیت نیز چالشی دیگر است: این آمارها جوانانی را که به‌طور داوطلبانه به مشاغل پاره‌وقت

کرونا، نیروی کار و حمایت اجتماعی

گزارش بیستم | ۲۵ اسفند ۱۳۹۹

مشغول اند، مشاغل غیررسمی دارند یا به رغم اشتغال در فقر به سر می‌برند، از توجه دور می‌دارند. کنفدراسیون اتحادیه‌های کارگری اروپا برای فائق آمدن بر کاستی‌های طرح «اطمینان برای جوانان» که در بالا تشریح شد، خواستار گفت‌وگوی سه‌جانبه شده است. این کنفدراسیون اظهار می‌دارد که تغییرات اقتصادی-اجتماعی پایدار مستلزم این است که اتحادیه‌های کارگری در مرکز و رأس گفت‌وگوها باشند. در گزارش‌های آتی بیشتر به نقش اتحادیه‌ها و اصناف در موفقیت و پایداری سیاست‌های اجتماعی-اقتصادی می‌پردازیم.

● **مداخلات دولتی جهت اجرای طرح «اطمینان برای جوانان»:** از پرداخت یارانه دستمزد تا نیازسنجی محلی هر یک از کشورهای اروپایی در راستای اجرای برنامه‌های «اطمینان برای جوانان» دست به مداخلات متفاوتی در بازار کار زده‌اند؛ از جمله این مداخلات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

یارانه دستمزد (Wage Subsidy)

یکی از راه‌کارهای تشویق کارفرمایان به استخدام جوانان پرداخت درصدی از حقوق شاغلین جوان به کارفرما تحت عنوان یارانه دستمزد است. به طور مثال، در فنلاند، مبلغ ماهانه یارانه پرداختی به کارفرما برای استخدام جوانان به مدت زمان بیکاری فرد استخدام‌شده بستگی دارد و بین ۳۰ تا ۵۰ درصد از حقوق متغیر و حدود ۶۵۰ یورو است.

کمک هزینه جابجایی (Mobility Grant)

از جمله چالش‌های مناطق روستایی و دورافتاده در زمینه اشتغال جوانان کمبود فرصت‌های شغلی یا مؤسسات آموزشی است و یکی از راه‌کارهای ارائه شده برای ترویج اشتغال جوانان ساکن در این نواحی ارائه «کمک هزینه جابجایی» است. برای مثال در فنلاند برای جلب مشارکت جوانان مناطق دورافتاده در دوره‌های آموزشی هزینه رفت‌وآمد آنان با شبکه اتوبوس‌های عمومی پرداخت شده و دانشکده‌ها امکان اسکان شبانه آن‌ها را فراهم می‌کنند. در بلغارستان نیز به منظور تشویق جوانان ساکن مناطق دورافتاده به شرکت در برنامه‌های «اطمینان برای جوانان»، در ماه نخست دوره‌های کارآموزی/کارورزی هزینه‌های رفت‌وآمد به محیط کار پرداخت می‌شود.

مهارت‌آموزی حرفه‌ای در محل کار

یکی دیگر از مداخلات دولت‌های اروپایی برای ترویج اشتغال جوانان، برگزاری دوره‌های مهارت‌آموزی حرفه‌ای در محل کار است. به طور مثال در بلژیک اداره خدمات اشتغال عمومی شکاف‌های میان مهارت‌های مورد نیاز یک شغل خاص و وضعیت کارجویان را تحلیل کرده و بر

کنفدراسیون اتحادیه‌های کارگری اروپا راه پایدار شدن اثرات مداخلات دولتی در کاهش بیکاری جوانان را تقویت اتحادیه‌های کارگری و نهادینه کردن مذاکرات سه‌جانبه می‌داند.

این اساس برنامه‌های منعطف یک تا دوازده ماهه مهارت‌آموزی در محیط کار تعریف می‌کند. کارآموزان این دوره‌ها جوانانی هستند که مستمراً دوره بیکاری دریافت می‌کنند و در ازای شرکت در این دوره‌های مهارت‌آموزی بین ۷۵ تا ۱۰۰ درصد مابه‌التفاوت دستمزد معمول و بیمه بیکاری، برای شرکت در دوره‌های کارآموزی به فرد پرداخت می‌شود.

سازگاری طرح «اطمینان برای جوانان» با شرایط و نیازهای محلی

یکی از جنبه‌های مهم طرح‌های «اطمینان برای جوانان»، لزوم سازگاری پیشنهادها با نیازهای محلی است. به طور مثال، در شهرستان اوستروف که یکی از مراکز صنعتی مهم لهستان است، جوانان محلی نه تنها تشویق می‌شوند در دوره‌های آموزش مشاغل خدماتی مانند پذیرایی، مهمان‌داری یا آرایش‌گری شرکت کنند، بلکه بسته به نیاز بنگاه‌های صنعتی ثبت‌نام‌شان در دوره‌هایی چون مهندسی مکانیک، فن‌آوری اطلاعات و تجارت کشاورزی نیز تسهیل می‌شود.

معافیت مالیاتی

از انواع دیگر مداخلات دولتی در بازار کار برای کاهش نرخ بیکاری جوانان معافیت‌های مالیاتی است. سوئد یکی از کشورهایی است که برای آن دسته از کارفرمایانی که

ذیل طرح «اطمینان برای جوانان» جوانان را به استخدام درمی‌آورند، کاهش مالیاتی در نظر گرفته است. جدا از کاهش مالیات، این کشور به آن دسته از کارفرمایانی که جوانانی را که حداقل شش ماه تحت پوشش نهادهای حمایتی بوده‌اند استخدام می‌کند، یارانه ویژه‌ای اختصاص می‌دهد. در هلند نیز استخدام جوانانی که تا دو سال تحت پوشش بیمه بیکاری یا سایر مساعدت‌های اجتماعی بوده‌اند، برای کارفرمایان تخفیف مالیاتی در پی دارد.

دوره‌های کارآموزی ویژه برای جوانان محروم

فرآیند ورود به بازار کار جوانانی که مشکل یادگیری دارند یا افرادی که ترک تحصیل زود هنگام داشته‌اند، دشوارتر است. اتریش یکی از کشورهایی است که در استخدام این جوانان و کاهش نابرابری بازار کار برای آنان به نسبت موفق بوده است. دولت اتریش برای جوانانی که فاقد مهارت‌های لازم برای ورود بلافاصله به بازار کار یا دوره‌های کارآموزی هستند، طرحی تحت عنوان کارآموزی در سوپرا-کمپانی‌ها (Supra-Companies) تعریف کرده است. این دوره‌های کارآموزی چند ماهه تا حداکثر سه ساله، که طی آن به جوانان شرکت‌کننده مستمراً پرداخت می‌شود، به عنوان پلی برای ورود تدریجی این جوانان به بازار کار عمل می‌کنند.

وضعیت اشتغال جوانان در ایران:

۲۵ درصد سرپرستان خانوار جوان در دهک اول درآمدی قرار دارند

مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، به تازگی گزارشی را درباره ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی جوانان ۱۵-۲۵ ساله منتشر کرده است. این گزارش نشان می‌دهد که جمعیت جوان کشور از ۲۰ درصد در سال ۱۳۹۰، به ۱۴٫۸ درصد در سال ۹۵ و ۱۳٫۴ درصد در سال ۹۸ کاهش یافته است، اما این روند کاهشی از سال ۱۴۰۰ به بعد مجدداً افزایش خواهد شد و طی ۱۵ سال بعد از آن این افزایش ادامه پیدا می‌کند.

در طول دهه اخیر همواره شاهد نرخ نگران‌کننده حداقل ۲۵ درصدی بیکاری جوانان بودیم و در برخی از سال‌ها، از جمله سال ۱۳۹۵، این نرخ به ۳۰٪ نیز رسیده است. طی دهه اخیر سهم نیروی کار به طور کلی و نیروی کار جوان به طور خاص در بخش صنعت و کشاورزی نزولی بوده و در بخش خدمات که با ویژگی‌هایی چون مشاغل پاره‌وقت، قراردادهای کاری بی‌ثبات و موقعیت‌های شغلی ناامن مشخص می‌شود افزایش حدوداً ۱۰ درصدی داشته است (از ۳۸ به ۴۷ درصد).

به نظر می‌رسد، بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، از جمله عواملی بوده است که اقبال عمومی جوانان را به آموزش عالی کاهش داده است. آمارها حاکی از آن است که سهم جوانان دارای تحصیلات عالی از ۲۷ درصد در سال ۹۴ به ۲۵ درصد در سال ۹۸ رسیده است، و سرانجام بیکاران دارای تحصیلات دانشگاهی در هر صد هزار نفر حدود ۱۵۰ نفر در سال ۶۵، به حدود ۸۵۰ نفر در سال ۸۵ و بیش از ۲۱۰۰ نفر در سال ۹۵ رسیده است. لازم به ذکر است که سرانجام فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در هر صد هزار نفر از حدود ۲۷۰۰ نفر در سال ۶۵، به حدود ۱۰ هزار نفر در سال ۸۵ و حدود ۱۸ هزار نفر در سال ۹۵ رسیده است.

سهم مردان جوان از مشاغل رسمی و دارای بیمه (فقط تأمین اجتماعی) نیز طی دهه اخیر روندی کاهشی داشته و از ۸۳٫۵ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۷۷٫۵ درصد در سال ۹۸ رسیده است. البته سهم زنان جوان بیمه شده ۶ نقطه درصدی افزایش داشته و از ۱۷ درصد به ۲۳ درصد رسیده است.

اما از نتایج نرخ بالای بیکاری و اشتغال غیررسمی جوانان، توزیع بسیار نابرابر سرپرستان خانوار جوان در دهک‌های درآمدیست: در سال ۹۸، ۲۵ درصد از خانوارهای با سرپرست جوان در دهک اول درآمدی، ۵۵ درصدشان در سه دهک اول درآمدی و کمتر از یک درصدشان در دهک دهم قرار می‌گرفتند.